Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

23.11.2023

EU/930/2023
EU/930/2023-MMM-20

Asiantuntijalausunto MMM; MmV 24.11.2023 klo 9.00 / E41/2023 vp

Maatalousneuvos Ahti Hirvonen

Komission vuoden 2024 työohjelmaa koskevassa selvityksessä esitetyistä Suomen EU-politiikan prioriteeteista keskeisiä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle ovat luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ja kansallinen päätöksenteko EU-politiikassa sekä ruoantuotannon omavaraisuuden turvaaminen.

Suomen EU-vaikuttamisen ja ennakkovaikuttamisen tehostamisessa ja kannanmuodostuksen nopeuttamisessa maa- ja metsätalousministeriö osallistuu valtioneuvoston yhteiseen työhön aktiivisesti. Erityisenä kehittämisen kohteena vaikuttamisessa maa- ja metsätalousministeriö pitää suomalaisten tilanteen parantamista EU:n instituutioissa, erityisesti EU:n komissiossa. Esimerkiksi komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosastolla suomalaisten virkamiesten määrä on erittäin alhainen jo tällä hetkellä ja tilanteen ennakoidaan vielä heikentyvän.

Vuosittain laadittava EU-vaikuttamissuunnitelma keskeisistä EU-asioista on tehokas tapa nostaa esille Suomen kannalta keskeisimpiä asioita ja samalla korostaa EU-vaikuttamisen pitkäjänteistä ja laaja-alaista luonnetta.

Valtioneuvoston pääprioriteetit ovat tärkeitä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että komissio valmistelee EU:n ilmastolain mukaisesti ehdotuksensa EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteeksi ja että se tarkastelee tässä yhteydessä kattavasti eri sektoreiden päästövähennyspotentiaalia.

Pääpaino tulee olla päästövähennyksissä. Paineet myös maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tulevat kasvamaan, muiden sektoreiden vähentäessään päästöjä maataloutta nopeammin. Komissiossa pohditaan uusia välineitä maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Komission ilmastopääosasto (DG CLIMA) on teettänyt raportin, missä tarkastellaan maatalouden päästökauppaa ja hiilen hinnoittelua. Tarkastellut päästökauppamallit koskevat päästökauppaa maatilojen, tuotantopanosteollisuuden tai jalostavan teollisuuden tasoilla.

Maa- ja metsätalousministeriö on avoin tarkastelemaan arkkitehtuurin muutosta, jossa taakanjakosektorin maatalouden päästöt siirretäisiin maankäyttösektorin päästöjen ja poistumien kanssa yhteiseen AFOLU-sektoriin. Komissio on esittänyt tällaista mallia aikaisempien ilmastokeskustelujen yhteydessä.

Ruoantuotanto on maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta. Vuoden 2030 jälkeisen ajan arkkitehtuuria koskevissa tarkasteluissa tulee huolehtia siitä, että EU:n toiminnasta tehdyssä sopimuksen (SEUT) artiklassa 39 asetetut maatalouden tuottavuutta, maatalousväestön kohtuullista elintasoa, markkinoiden vakautta, tarvikkeiden saatavuutta ja kohtuullisia kuluttajahintoja koskevat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet eivät vaarannu. Lisäksi tulee huolehtia politiikkajohdonmukaisuudesta EU politiikan eri lohkojen välillä.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

Komission puheenjohtaja korosti työohjelmaa koskevassa puheessaan, että ruokaturva ja omavaraisuuden takaaminen pysyy yhtenä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan olennaisena tehtävänä. Ruokaturva tulee taata luonnon säilyttämisen rinnalla. Maatalouden ympärillä käytävään keskusteluun tarvitaan enemmän dialogia ja vähemmän polarisaatiota. Komissio aloittaa strategisen dialogin maatalouden tulevaisuudesta Euroopan Unionissa. Komission mukaan maatalous ja ympäristön suojelu voivat tapahtua yhtä aikaa.

EU:n laajentumisen osalta komissio alkaa valmistella sitä edeltäviä politiikan tarkistuksia, joilla selvitetään, millaisia mukautuksia kullekin politiikan alueelle on tehtävä laajempaa unionia varten. Huomioiden erityisesti Ukrainan merkittävä maataloustuotanto ja peltoala, voidaan arvioida että laajentuminen yhdistyy EU:n rahoituskehyksien lisäksi myös tuleviin CAP:in sisältöpohdintoihin merkittävällä tavalla.

Maa- ja metsätalousministeriö on nostanut esille seuraavia asioita omina prioriteetteinaan vuodelle 2024: maankäyttösektori LULUCF kauden 2021-2025 alijäämän minimoiminen, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan seuraavaan kauteen valmistautuminen, biotalouden edistäminen erityisesti EU:n teollisuuspolitiikassa, maaperän terveyden ja metsien tilan seuranta, luonto- ja lintudirektiivien liitteiden tarkistus ja mahdollisiin metsäkatovahinkoihin vastaaminen.